

Олена ГНАТІВ

Львівський інститут банківської справи УБС НБУ

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ АДАПТАЦІЇ ДОСВІДУ РОЗВИНЕНИХ КРАЇН

Стабільне економічне зростання - основне завдання будь-якого уряду. Проте без ефективної системи оподаткування досягти цього майже неможливо. Саме тому податкова система України завжди була і залишається в центрі уваги законодавців, які неодноразово переглядали та вдосконалювали її. Проте вітчизняна податкова система залишається однією з найменш сприятливих як для ведення та розвитку бізнесу, так і для повсякденного життя населення.

Метою роботи є дослідження досвіду вдосконалення податкових систем розвинених країн та можливостей його адаптації для використання в Україні.

Характеризуючи чинну податкову систему України, вітчизняні та зарубіжні науковці Я. Литвиненко, І. Якушик, О. Антонова, О. Ряба, Н. Гончарук, Н. Тютюров виділяють наступні її недоліки:

- високий податковий тиск на підприємницькі структури;
- нерівномірність і несправедливість розподілу податкового навантаження;
- неузгодженість та протиріччя окремих норм податкових законів, їх нестабільність;
- безсистемне та необґрунтоване надання пільг;
- неврегульованість правових гарантій для учасників податкових відносин, відсутність прозорих та ефективних механізмів захисту прав платників податків;
- проблема подвійного оподаткування [1, с.213].

Звичайно, усі ці проблеми існують, але для їх вирішення здійснюються необхідні дії. Про проведення дій щодо вирішення і усунення недоліків податкової системи України свідчить те, що у рейтингу Doing Business-2014 Україна піднялася на 25 пунктів у порівнянні з тогорічною версією рейтингу – на 112-е місце. Якщо ж враховувати нові країни-учасники рейтингу, зростання склало 28 пунктів. Україна названа топ-реформатором в світі з точки зору удосконалення регуляторного середовища. Експерти Світового банку зафіксували реформи в Україні у 8 сферах з 10 [2].

У субрейтингу «Paying Taxes-2014» («Сплата податків») Україна піднялася на 4 пункти. Експерти Світового банку відзначали спрощення сплати податків шляхом удосконалення системи електронного документообігу, спрощення звітності за податком на прибуток, ПДВ і соціальним внеском, завдяки чому скоротився час на подачу звітності на 101 годину (з 491 до 390 годин), спрощення процедури одержання посвідчення платника ПДВ тощо [2].

Усе вищезазначене обумовлює необхідність подальшого реформування системи оподаткування в Україні. Зокрема, першочерговим завданням є зниження як прямого так і непрямого податкового тягаря. Світовий досвід свідчить, що співвідношення прямих і непрямих податків залежить від життєвого рівня переважної частини населення, досконалості механізму стягнення податків, рівня податкової культури та ін. Так, у багатьох європейських країнах переважають прямі податки. В Україні ситуація інша - чинна вітчизняна система оподаткування переобтяжена непрямими податками, які складають переважну більшість усіх податкових платежів.

Іноземні системи прямого оподаткування мають апробовану часом практику становлення та розвитку на базі глибокого усвідомлення кожним платником податку свого конституційного обов'язку – сплати податків [3, с. 123]. Крім реформування основних податків в Україні велику увагу необхідно приділити способу надання податкової звітності. Адже впровадження нових механізмів звітування платників податків шляхом подання

податкової звітності засобами електронного зв'язку залишається для органів державної податкової служби одним із важливих напрямків поліпшення процесу обслуговування платників податків. Використовуючи такий формат подання звітності в Україні, можна уникнути черг, зекономити час та гроші. До того ж програмне забезпечення звітності автоматично виконує чимало спеціальних розрахунків та самостійно знаходить помилки.

Саме із впровадженням у життя системи електронного документообігу наша держава наблизиться до світових економічних стандартів, адже більшість розвинутих країн світу давно відмовилася від паперового документообігу і віддала перевагу електронним деклараціям. Так, понад 60 країн використовують електронну форму звітності (США, Німеччина, Франція, Словаччина, Естонія, Ірландія, тощо). Отже, запровадження електронної звітності в Україні – це зниження затрат та поліпшення звітності платників податків, полегшення процедур, спрощення отримання та обробки звітності, безконтактний метод, який унеможливує зловживання у податковій сфері [4, с. 178].

Список літератури:

1. Ряба О., Гончарук Н. Реформування податкової системи України в контексті міжнародної інтеграції// Вісник Хмельницького національного університету. -2013.- № 2.- с.212-215.
2. Урядовий портал. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Литвиненко Я.В., Якушик І.Д. Податкові системи розвинених країн: Навч.посіб. – К.: МАУП, 2004. – 2008с.
4. Шлафман Н.Л. Волохова М.П. Реформування податкової системи України в контексті адаптації досвіду розвинених країн. Вісник Київського національного університету ім.. Т. Шевченка. – 2014. - №3. – с. 176-182.

Олександр ГОДОВАНЕЦЬ

Тернопільський національний економічний університет

ВИБІРКОВІСТЬ ТА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЯК ЕЛЕМЕНТИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Митний контроль, як важлива функціональна складова митної системи реалізується фіскальними органами на етапі переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України. Під митний контроль підпадають всі товари, які переміщуються через кордон з метою забезпечення не тільки економічних інтересів і безпеки держави, але й захисту споживачів від контрафактної продукції.

У ланцюжку комплексного контролю митний контроль та оцінка ризиків, з метою забезпечення безпеки, представляють постійний спільний процес, що починається в момент підготовки вантажів експортером до експорту з постійною перевіркою цілісності вантажів при недопущенні непотрібного дублювання заходів контролю. Для того щоб зробити можливим таке взаємне визнання заходів контролю, митні служби повинні домовитися про узгодженість стандартів контролю та управління ризиками, обмін розвідувальними даними і даними по профілізації ризиків, а також обмін митними даними з урахуванням роботи, яка була проведена в контексті Глобальної інформаційно-розвідувальної стратегії СОТ [1]. Такі угоди мають передбачати можливість спільного моніторингу або контролю якості з метою відстеження дотримання стандартів.

Разом з тим, митний контроль виступає засобом реалізації митної політики держави та одночасно як сукупність заходів здійснюваних фіскальними органами з метою забезпечення учасниками ЗЕД вимог митного законодавства [2]. Митний контроль утворює цілісну систему заходів, які реалізуються митницями ДФС України, а невід'ємність системи управління ризиками зумовила формування такої системи, яка відповідає світовим вимогам і стандартам.

Разом з тим, новітня парадигма реалізації митної політики держави у напрямку спрощення митних процедур окреслила найважливіший принцип митного контролю – принцип вибіркової. Його сутність полягає у тому, що при проведенні митного контролю фіскальні органи використовують ті форми митного контролю, які рахуються достатніми для